

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF CAMBODIA
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF INDONESIA
ON TOURISM COOPERATION**

The Government of the Kingdom of Cambodia and the Government of the Republic of Indonesia (hereinafter referred to collectively as “the Parties” and singularly as the “Party”);

CONSIDERING the importance of strengthening cooperation between the Government of the Kingdom of Cambodia and the Government of the Republic of Indonesia to promote tourism sector development in order to improve the economic and welfare of the people of the two countries;

DESIRING to strengthen the friendship and cooperation between the Parties in the area of tourism;

TAKING INTO CONSIDERATION the need to renew Memorandum of Understanding between the Government of the Kingdom of Cambodia and the Government of the Republic of Indonesia on the Tourism Cooperation, signed in Jakarta on 16 March 1999;

PURSUANT to the prevailing laws and regulations of the Parties.

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

**ARTICLE 1
AIMS OF COOPERATION**

This Memorandum of Understanding (hereinafter referred to as “MoU”) aims to:

- a. Promote and develop tourism for mutual benefit of the Parties;
- b. Promote flows of tourists between two countries;
- c. Increase the cooperation of the tourism industry of both countries; and
- d. Enhance human resources development in tourism sector and travel-related industries in both countries.

ARTICLE 2
EXECUTING AGENCIES

For the implementation of this MoU, the Parties designate the following executing agencies for coordination and communication:

- a. for the Government of the Republic of Indonesia is the Ministry of Tourism and Creative Economy/Tourism and Creative Economy Agency; and
- b. for the Government of the Kingdom of Cambodia is the Ministry of Tourism.

ARTICLE 3
AREAS AND FORMS OF COOPERATION

The Parties endeavor to promote tourism in the program of the following areas:

1. Tourism Promotion and Marketing Cooperation
Joint tourism promotion and marketing at regional and international travel fairs, exhibitions, and other tourism promotion related activities to attract greater inflow of visitors from the two countries, as well as from the third countries.
2. Tourism Destination Management
Exchange of experiences in planning and managing tourism destination.
3. Private Sector Cooperation
Encourage and motivate private sectors to invest in the tourism industry, in particular hotels, resorts, and exchange of customers.
4. Capacity Building
Encourage the exchange of expertise and best practice on the organization, management, development and operation of the tourism business, and human resource development in the field of tourism.
5. Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions (MICE), and Event Cooperation
Promote meetings, incentives, conferences, and exhibitions (MICE) and event cooperation destination of the two countries.
6. Connectivity
Encourage the establishment of direct connectivity between the two countries.

ARTICLE 4
IMPLEMENTATION

- a. Cooperation under this MoU may be implemented through specific arrangements agreed upon by the Parties, inter alia, the detail of activities, responsibilities of the Parties involved, terms and conditions, forms of financing, and other related matters.

- b. The Parties will establish a Joint Working Group to monitor and evaluate the implementation of this MoU.
- c. The Joint Working Group will discuss and determine the programs of cooperation to be developed under this MoU.
- d. The Joint Working Group will keep regular communication and meet whenever mutually agreed upon by the Parties, alternately in the Republic of Indonesia and the Kingdom of Cambodia, or by means of video conference.

**ARTICLE 5
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS**

1. Any intellectual property brought in by one of the Parties for the implementation of this MoU shall remain the property of that Party.
2. Any intellectual property arising out of this MoU shall be identified and jointly determined by the Parties through separate arrangement to regulate the ownership and utilization of such intellectual property.

**ARTICLE 6
FINANCIAL PROVISION**

The Parties will bear their respective costs and expenses incurred from the implementation of cooperation activities within the framework of this MoU, unless otherwise agreed upon in writing by the Parties.

**ARTICLE 7
LIMITATION OF PERSONNEL ACTIVITIES**

Each Party will make their best efforts to ensure that its personnel engaged in activities under this MoU in the territory of the other Party shall respect and not interfere with the politic, independence, sovereignty, and territorial integrity of the latter and avoid any activities inconsistent with the purpose and objectives of this MoU.

**ARTICLE 8
SETTLEMENT OF DIFFERENCES**

Any differences between the Parties arising out of the interpretation and/or implementation of this MoU shall be settled amicably through consultations or negotiations between the Parties.

**ARTICLE 9
AMENDMENT**

This MoU may be amended through mutual written agreement of the Parties. Any amendment agreed upon by the Parties shall constitute as an integral part of this MoU and shall come into effect on a date as determined by the Parties.

**ARTICLE 10
ENTRY INTO FORCE, DURATION AND TERMINATION**

1. This MoU shall enter into force on the date of last signing.
2. This MoU shall remain valid for a period of 5 (five) years, unless either Party terminates it by giving written notification through diplomatic channels, at least 6 (six) months prior to the intended date of termination.
3. The termination of this MoU shall not affect the completion of on-going programs of cooperation made under this MoU unless the Parties decide otherwise.
4. Upon its entry into force, this MoU supersedes the Memorandum of Understanding between the Government of the Kingdom of Cambodia and the Government of the Republic of Indonesia on the Tourism Cooperation, signed in Jakarta on 16 March 1999.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned being duly authorized by their respective Governments, have signed this MoU.

DONE in duplicate on this 18th January in the year 2022, in Khmer, Indonesian and English languages, in Preah Sihanouk Province, and Jakarta, all texts being equally authentic. In case of any divergence on the interpretation of this MoU, the English text shall prevail.

The Kingdom of Cambodia

**THONG KHON
Minister of Tourism**

The Republic of Indonesia

**SANDIAGA SALAHUDDIN UNO
Minister of Tourism and Creative Economy/
Head of the Tourism and Creative Economy**

MEMORANDUM SALING PENGERTIAN
ANTARA
PEMERINTAH KERAJAAN KAMBOJA
DAN
PEMERINTAH REPUBLIK INDONESIA
TENTANG KERJA SAMA PARIWISATA

Pemerintah Kerajaan Kamboja dan Pemerintah Republik Indonesia (selanjutnya secara bersama-sama disebut sebagai “Para Pihak” dan secara sendiri-sendiri disebut sebagai “Pihak”);

MENIMBANG pentingnya untuk memperkuat kerja sama antara Pemerintah Kerajaan Kamboja dan Pemerintah Republik Indonesia untuk memajukan pembangunan sektor pariwisata dalam rangka meningkatkan perekonomian dan kesejahteraan masyarakat kedua negara;

BERKEINGINAN untuk memperkuat persahabatan dan kerja sama antara Para Pihak di bidang pariwisata;

MEMPERTIMBANGKAN perlunya untuk memperbaharui Memorandum Saling Pengertian antara Pemerintah Kerajaan Kamboja dan Pemerintah Republik Indonesia tentang Kerja Sama Pariwisata, yang ditandatangani di Jakarta pada tanggal 16 Maret 1999;

SESUAI dengan hukum dan peraturan yang berlaku dari Para Pihak.

TELAH MENYETUJUI SEBAGAI BERIKUT:

PASAL 1
TUJUAN KERJA SAMA

Memorandum Saling Pengertian (selanjutnya disebut sebagai “MSP”) ini bertujuan untuk:

- a. Mendorong dan mengembangkan pariwisata untuk keuntungan bersama Para Pihak;
- b. Mendorong arus wisatawan antara kedua negara;
- c. Meningkatkan kerja sama industri pariwisata kedua negara; dan
- d. Meningkatkan pengembangan sumber daya manusia di industri pariwisata dan perjalanan di kedua negara.

PASAL 2

LEMBAGA PELAKSANA

Untuk pelaksanaan MSP ini, Para Pihak menunjuk lembaga pelaksana berikut untuk koordinasi dan komunikasi:

- A. untuk Pemerintah Republik Indonesia adalah Kementerian Pariwisata dan Ekonomi Kreatif/Badan Pariwisata dan Ekonomi Kreatif; dan
- B. untuk Pemerintah Kerajaan Kamboja adalah Kementerian Pariwisata.

PASAL 3

BIDANG DAN BENTUK KERJA SAMA

Para Pihak berupaya untuk mendorong pariwisata dalam program di bidang-bidang berikut:

1. Kerja Sama Promosi dan Pemasaran Pariwisata
Promosi dan pemasaran pariwisata bersama dipameran perjalanan regional dan internasional, eksibisi dan kegiatan terkait promosi pariwisata lainnya untuk menarik arus masuk pengunjung yang lebih besar dari kedua negara, serta dari negara-negara ketiga.
2. Pengelolaan Destinasi Wisata
Pertukaran pengalaman dalam perencanaan dan pengelolaan destinasi pariwisata.
3. Kerja Sama Swasta
Mendorong dan memotivasi sektor swasta untuk berinvestasi di industri pariwisata, khususnya hotel, resor, dan pertukaran pelanggan.
4. Peningkatan Kapasitas
Mendorong pertukaran keahlian dan praktik terbaik dalam pengorganisasian, pengelolaan, pengembangan dan pengoperasian usaha pariwisata, serta pengembangan sumber daya manusia di bidang pariwisata.
5. Kerja Sama Pertemuan, Insentif, Konferensi dan Pameran (MICE) dan Event
Mempromosikan destinasi kerja sama pertemuan, insentif, konferensi, dan pameran (MICE) dan event kedua negara.
6. Konektivitas
Mendorong terciptanya konektivitas langsung antara kedua negara.

**PASAL 4
PELAKSANAAN**

- a. Kerja sama berdasarkan MSP ini dapat dilaksanakan melalui pengaturan khusus yang disepakati Para Pihak, antara lain, rincian kegiatan, tanggung jawab Para Pihak yang terlibat, syarat dan ketentuan, bentuk pembiayaan, dan hal-hal terkait lainnya.
- b. Para Pihak akan membentuk Kelompok Kerja Bersama untuk memonitor dan mengevaluasi pelaksanaan MSP ini.
- c. Kelompok Kerja Bersama akan membahas dan menentukan program kerja sama yang akan dikembangkan berdasarkan MSP ini.
- d. Kelompok Kerja Bersama akan terus berkomunikasi dan bertemu secara rutin setiap kali disepakati bersama oleh Para Pihak, secara bergantian di Republik Indonesia dan Kerajaan Kamboja, atau melalui konferensi video.

**PASAL 5
HAK KEKAYAAN INTELEKTUAL**

1. Setiap kekayaan intelektual yang dibawa oleh salah satu Pihak untuk pelaksanaan MSP ini akan tetap menjadi milik Pihak tersebut.
2. Setiap kekayaan intelektual yang timbul dari MSP ini harus diidentifikasi dan ditentukan bersama oleh Para Pihak melalui pengaturan terpisah untuk mengatur kepemilikan dan penggunaan kekayaan intelektual tersebut.

**PASAL 6
KETENTUAN PEMBIAYAAN**

Para Pihak akan menanggung biaya dan pengeluaran masing-masing yang timbul dari pelaksanaan kegiatan kerja sama dalam kerangka MSP ini, kecuali disepakati lain secara tertulis oleh Para Pihak.

**PASAL 7
PEMBATASAN AKTIVITAS PERSONIL**

Setiap Pihak akan melakukan upaya terbaiknya untuk memastikan personilnya yang terlibat dalam kegiatan-kegiatan berdasarkan MSP ini

di wilayah Pihak lain harus menghormati dan tidak mencampuri urusan politik, kemerdekaan, kedaulatan, dan keutuhan wilayah Pihak tersebut dan menghindari segala kegiatan yang tidak sesuai dengan maksud dan tujuan MSP ini.

PASAL 8 PENYELESAIAN PERBEDAAN

Setiap perbedaan antara Para Pihak yang timbul dari penafsiran dan/atau pelaksanaan MSP ini akan diselesaikan secara damai melalui konsultasi atau negosiasi antara Para Pihak.

PASAL 9 AMENDEMEN

MSP ini dapat diubah melalui kesepakatan bersama tertulis dari Para Pihak. Setiap perubahan yang disepakati oleh Para Pihak menjadi bagian yang tidak terpisahkan dari MSP ini dan mulai berlaku pada tanggal yang ditentukan oleh Para Pihak.

PASAL 10 MULAI BERLAKU, JANGKA WAKTU, DAN PENGAKHIRAN

1. MSP ini mulai berlaku pada tanggal penandatanganan.
2. MSP ini akan tetap berlaku untuk jangka waktu 5 (lima) tahun, kecuali salah satu Pihak mengakhirinya dengan menyampaikan pemberitahuan tertulis melalui jalur diplomatik, selambat-lambatnya 6 (enam) bulan sebelum tanggal pengakhiran yang dimaksud.
3. Pengakhiran MSP ini tidak memengaruhi penyelesaian program kerja sama yang sedang berjalan yang dibuat berdasarkan MSP ini, kecuali ditentukan lain oleh Para Pihak.
4. Pada saat mulai berlaku, MSP ini menggantikan Memorandum Saling Pengertian antara Pemerintah Kerajaan Kamboja dan Pemerintah Republik Indonesia tentang Kerja Sama Pariwisata, yang ditandatangani di Jakarta pada tanggal 16 Maret 1999.

SEBAGAI BUKTI, yang bertanda tangan di bawah ini telah diberi kuasa oleh Pemerintah masing-masing, telah menandatangani MSP ini.

DITANDATANGANI dalam 2 (dua) rangkap pada tanggal 18 Januari tahun 2022, dalam Bahasa Khmer, Bahasa Indonesia, dan Bahasa Inggris, di Provinsi Preah Sihanouk, Kerajaan Kamboja, semua naskah memiliki kekuatan hukum yang sama. Dalam hal terjadi perbedaan penafsiran dari MSP ini, naskah Bahasa Inggris yang akan berlak.

Kerajaan Kamboja

THONG KHON
Kerajaan Kamboja

Republik Indonesia

SANDIAGA SALAHUDDIN UNO
Menteri Pariwisata dan Ekonomi Kreatif/
Kepala Badan Pariwisata dan Ekonomi Kreatif

អនុស្សាវរណៈយោគយល់គ្នា

រវាង

រដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និង

រដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី

ស្តីអំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើវិស័យទេសចរណ៍

រដ្ឋាភិបាលនៃរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី ត្រូវបានសម្គាល់ដោយ “ភាគីទាំងពីរ” និងភាគីម្ខាងៗ ត្រូវបានសម្គាល់ដោយ “ភាគី”

ដោយគិតពិចារណាអំពី សារៈសំខាន់នៃការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី ដើម្បីលើកស្ទួយការអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍ក្នុងគោលបំណងបង្កើនវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជននៃប្រទេសទាំងពីរ

ដោយមានបំណង ពង្រឹងចំណងមិត្តភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងភាគីទាំងពីរលើវិស័យទេសចរណ៍

ដោយគិតគូរអំពី តម្រូវការនៃការបន្តអនុស្សាវរណៈយោគយល់គ្នារវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី លើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការវិស័យទេសចរណ៍ ដែលបានចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុងហ្សាកាតា កាលពីថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៩

ដោយអនុលោមតាម ច្បាប់គ្រប់គ្រង និងបទបញ្ញត្តិរបស់ភាគីទាំងពីរ បានព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ៖

មាត្រា ១

គោលបំណងនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

- អនុស្សាវរណៈយោគយល់គ្នានេះ (សម្គាល់ដោយ “អនុស្សាវរណៈនេះ”) មានគោលបំណង៖
- ក. ផ្សព្វផ្សាយ និងអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍សម្រាប់ផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមករបស់ភាគីទាំងពីរ
  - ខ. ផ្សព្វផ្សាយអំពីលំហូរទេសចររវាងប្រទេសទាំងពីរ
  - គ. បង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍រវាងប្រទេសទាំងពីរ

ឃ. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ និងឧស្សាហកម្មដែលទាក់ទង
នឹងវិស័យធ្វើដំណើរផ្សេងទៀតក្នុងប្រទេសទាំងពីរ។

មាត្រា ២
ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិការ

សម្រាប់ការអនុវត្តនៃអនុស្សាវរណៈនេះ ភាគីទាំងពីរបានចាត់តាំងភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិការសម្រាប់ធ្វើការ
សម្របសម្រួល និងទំនាក់ទំនងដូចខាងក្រោម៖

- ក. រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺតំណាងដោយក្រសួងទេសចរណ៍។
- ខ. រដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី គឺតំណាងដោយក្រសួង/ភ្នាក់ងារទេសចរណ៍ និងសេដ្ឋកិច្ច
ថ្លៃប្រឌិត។

មាត្រា ៣
ផែនការណ៍ និងទម្រង់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

ភាគីទាំងពីរជំរុញផ្សព្វផ្សាយអំពីវិស័យទេសចរណ៍ក្នុងកម្មវិធីដូចខាងក្រោម៖

- ក. ការផ្សព្វផ្សាយវិស័យទេសចរណ៍ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទីផ្សារ៖
សិក្សាទីផ្សារ និងផ្សព្វផ្សាយទេសចរណ៍រួមគ្នាក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ពិព័រណ៍ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ
និងសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងវិស័យទេសចរណ៍ដើម្បីទាក់ទាញលំហូរភ្ញៀវ
ទេសចរឱ្យបានកាន់តែច្រើនថែមទៀតរវាងប្រទេសទាំងពីរ ក៏ដូចជាប្រទេសដែលជាភាគីទី៣
ផ្សេងទៀតផងដែរ។
- ខ. ការគ្រប់គ្រងគោលដៅទេសចរណ៍ ផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ក្នុងការរៀបចំផែនការ និងគ្រប់គ្រង
គោលដៅទេសចរណ៍។
- គ. កិច្ចសហប្រតិបត្តិការវិស័យឯកជន លើកទឹកចិត្ត និងជំរុញឱ្យវិស័យឯកជនធ្វើការវិនិយោគក្នុង
ឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍ ជាពិសេសក្នុងផ្នែកសណ្ឋាគារ រមណីយដ្ឋាន និងការផ្លាស់ប្តូរអតិថិជន។
- ឃ. ការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាព លើកទឹកចិត្តដល់ការផ្លាស់ប្តូរអ្នកជំនាញ និងការផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍
និងការអនុវត្តល្អៗលើការរៀបចំ គ្រប់គ្រង អភិវឌ្ឍ និងប្រតិបត្តិការធុរកិច្ចទេសចរណ៍ និងការ
អភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យទេសចរណ៍។

ង. កិច្ចប្រជុំ ការលើកទឹកចិត្ត សន្តិសីទ និងការតាំងពិព័រណ៍ (MICE) និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើ ព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយជំរុញឱ្យមាន កិច្ចប្រជុំ គំនិតលើកទឹកចិត្ត សន្តិសីទ និងការតាំងពិព័រណ៍ (MICE) និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើការកំណត់ទីតាំងព្រឹត្តិការណ៍របស់ប្រទេសទាំងពីរ។

ច. ការតភ្ជាប់៖
លើកទឹកចិត្តឱ្យមានជើងហោះហើរត្រង់រវាងប្រទេសទាំងពីរ។

មាត្រា ៤

ការអនុវត្ត

ក. កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្រោមអនុស្សាវរណៈនេះ ត្រូវអនុវត្តតាមរយៈរបៀបរបបជាក់លាក់មួយ ពីព័ត៌មានលម្អិតនៃសកម្មភាព ការទទួលខុសត្រូវរបស់ភាគីចូលរួមលក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃការផ្តល់ ហិរញ្ញប្បទាន និងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។

ខ. ភាគីទាំងពីរ នឹងបង្កើតក្រុមការងាររួមមួយដើម្បី ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ លើការអនុវត្តនៃ អនុស្សាវរណៈនេះ។

គ. ក្រុមការងាររួមនេះនឹងពិភាក្សា និងកំណត់កម្មវិធីនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដែលនឹងត្រូវបង្កើត ក្រោមអនុស្សាវរណៈនេះ។

ឃ. ក្រុមការងាររួមត្រូវបន្តធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាជាទៀងទាត់ លើការរៀបចំកិច្ចប្រជុំប្តូរវេន គ្នារវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី ដោយមានការ ឯកភាពរវាងភាគីទាំងពីរ ឬតាមប្រព័ន្ធអនឡាញ។

មាត្រា ៥

សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា

ក. រាល់កម្មសិទ្ធិបញ្ញា ដែលបានយកមកដោយភាគីណាមួយ ក្នុងគោលបំណងអនុវត្តអនុស្សាវរណៈនេះ ត្រូវតែបន្តជាកម្មសិទ្ធិរបស់ភាគីនោះ។

ខ. រាល់កម្មសិទ្ធិបញ្ញាណាមួយដែលបានកើតចេញពីអនុស្សាវរណៈនេះ ត្រូវបានសម្គាល់ និងកំណត់ រួមគ្នាដោយភាគីទាំងពីរតាមរយៈ ការរៀបចំដាច់ដោយឡែកមួយផ្សេងដើម្បីគ្រប់គ្រងលើកម្មសិទ្ធិ និងការប្រើប្រាស់កម្មសិទ្ធិបញ្ញា។

មាត្រា ៦
ហិរញ្ញប្បទាន

ភាគីទាំងពីរត្រូវរ៉ាប់រងនូវរាល់ការចំណាយរៀងខ្លួន សម្រាប់ការអនុវត្តសកម្មភាពកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអនុស្សារណៈនេះ លើកលែងតែមានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយភាគី ទាំងពីរ។

មាត្រា ៧
ដែនកំណត់នៃសកម្មភាពរបស់បុគ្គលិក

ភាគីនីមួយៗនឹងប្រឹងប្រែងឱ្យអស់លទ្ធភាព ដើម្បីធានាថាបុគ្គលិករបស់ភាគីនោះដែលត្រូវធ្វើសកម្មភាព ការងារក្នុងក្របខ័ណ្ឌអនុស្សារណៈនេះ ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនដីនៃភាគីម្ខាងទៀត នឹងគោរព ហើយមិន លួចលាន់ក្នុងនយោបាយ ឯករាជ្យភាព អធិបតេយ្យភាព និងទឹកដីនៃភាគីម្ខាងទៀត និងជៀសវាង សកម្មភាពណាមួយដែលមិនស្របនឹងគោលបំណង និងកម្មវត្ថុនៃអនុស្សារណៈយោគយល់នេះ។

មាត្រា ៨
ការដោះស្រាយជម្លោះ

រាល់ជម្លោះរវាងភាគីទាំងពីរដែលកើតឡើងដោយសារការបកស្រាយ និង/ឬការអនុវត្តរបស់អនុស្សារណៈ យោគយល់គ្នានេះ ត្រូវដោះស្រាយដោយសន្តិវិធីតាមរយៈការប្រឹក្សាយោបល់ ឬការចរចារវាងភាគី ទាំងសងខាង។

មាត្រា ៩
វិសោធនកម្ម

អនុស្សារណៈយោគយល់នេះអាចធ្វើវិសោធនកម្មបាន តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងភាគីទាំងពីរជាលាយ លក្ខណ៍អក្សរ។ រាល់វិសោធនកម្មដែលទទួលបានការយល់ព្រមពីភាគីទាំងសងខាងត្រូវចាត់ទុកជាផ្នែកមួយ នៃអនុស្សារណៈនេះ នឹងត្រូវចូលជាធរមានក្នុងថ្ងៃដែលបានកំណត់ដោយភាគីទាំងពីរ។

(Handwritten mark)

មាត្រា ១០

ការចូលជាធរមាន រយៈពេល និងការបញ្ចប់

- ក. អនុស្សារណៈនេះត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃដែលបានចុះហត្ថលេខា។
- ខ. អនុស្សារណៈនេះត្រូវមានសុពលភាពរយៈពេល ៥ឆ្នាំ លុះត្រាតែមានភាគីណាមួយធ្វើការបញ្ចប់ អនុស្សារណៈនេះ ដោយការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមរយៈផ្លូវការទូត ឱ្យបានយ៉ាងតិច ៦ខែ មុនថ្ងៃដែលចង់ស្នើបញ្ចប់។
- គ. ការបញ្ចប់នៃអនុស្សារណៈនេះ នឹងមិនប៉ះពាល់ដល់ការបំពេញកម្មវិធីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដែល កំពុងដំណើរការក្នុងក្របខណ្ឌអនុស្សារណៈយោគយល់នេះ លុះត្រាតែភាគីទាំងសងខាងសម្រេច ផ្ទុយពីនេះ។
- ឃ. ក្រោយពេលដែលចូលជាធរមាន អនុស្សារណៈនេះ ត្រូវជំនួសអនុស្សារណៈយោគយល់គ្នារវាង រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី ស្តីអំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិ ការក្នុងវិស័យទេសចរណ៍កន្លងមក ដែលបានចុះហត្ថលេខាក្នុងទីក្រុងហ្សាកាតា នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៩។

ជាសាក្សី ក្រោមការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសទាំងពីរ បានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សារណៈយោគយល់ គ្នានេះ។

ធ្វើនៅខេត្តព្រះសីហនុ និងទីក្រុងចាកាតា នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២ ជាបីច្បាប់ដើម ជាភាសាខ្មែរ ឥណ្ឌូ នេស៊ី និងភាសាអង់គ្លេស ដែលគ្រប់អត្ថបទទាំងអស់មានតម្លៃស្មើគ្នា។ ក្នុងករណីមានការបកប្រែខុស អត្ថបទ ជាភាសាអង់គ្លេសនឹងត្រូវយកជាគោល។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី

ថេង ខុន

សាន់ឌីហ្គា សាន្តារហូឌីន អុឌូ

រដ្ឋមន្ត្រីទេសចរណ៍

រដ្ឋមន្ត្រីទេសចរណ៍ និងសេដ្ឋកិច្ចប្រៃសណីយ៍

ប្រធានគ្រឹះស្ថានទេសចរណ៍ និងសេដ្ឋកិច្ចប្រៃសណីយ៍